

15^e zondag door het jaar B

Ben Frie SJ

Ben je niet goed snik? Wat is er met jou? In de tijd van de profeet Amos hadden de Joden deze uitdrukking: 'Ben jij ook van bij de profeten?' Profeten waren niet welkom in Israël, want ze zaaiden onrust. Ze zeiden hardop wat niet gezegd mocht worden. Er was veel sociale ongelijkheid, er was veel corruptie in Israël – het lijkt onuitroeibaar. Horen we dat woord niet tot op vandaag, corruptie? Sociale ongelijkheid, kloof tussen rijk en arm? Het zijn situaties die tegenkrachten oproepen, van profeten, van klokkenluiders, van aftredende politici, van mensenmassa's die de straat opgaan. De profeet gaat geëmotioneerd te keer tegen wat niet goed is en de echte profeten kun je onmiddellijk herkennen: ze treden alleen op als er iets mis is. Profeten zijn per se onheilsprofeten.

Het verwijt dat Amos gemaakt wordt is dat hij zou willen dat anderen in zijn levensonderhoud voorzien. Hij zou, zeg maar, van een uitkering leven waar hij geen recht op heeft. Niets daarvan, is het verweer van Amos, ik voorzie in mijn eigen levensonderhoud. Ik ben onafhankelijk, leef niet op andermans zak en ben geen jaknikker. Ik ben een welgestelde boer, maar ik ben door God achter mijn beesten vandaan gehaald om aan de kaak te stellen dat de rijken van dit land zich verrijken ten koste van de armen van dit land. 'Ziener, maak dat u weg komt', hoor ik u zeggen. Maar ik zal mijn mond niet houden tegen u. De zaak waar ik voor opkom, is rechtvaardig.

Vandaag moeten wij opkomen voor vluchtelingen, vooral de politieke. Mensen die van huis en haard werden verdreven door bizarre omstandigheden en eigen lijk niets meer hebben dan de welwillendheid van mensen die het beter hebben getroffen dan zij. Het is niet voor niets dat we een inzameling houden voor de vreugde van kinderen die de onzekerheid van hun ouders delen in vluchtelingenkampen, detentiecentra of AZC's. dat is wat ons te doen staat: de vluchteling, de vreemde, de arme tegemoet treden met een welkom en niet met een muur of gesloten havens.

Hardop zeggen dat je opkomt voor vluchtelingen wordt al een gevaarlijk statement. Wij zijn gehecht aan het behoud van onszelf, ons leefklimaat, maar we mogen ons niet neerleggen bij de nood die niet ontkend mag worden. Het vluchtelingenprobleem is afschuwelijk, daar helpt geen ontkennen aan. Profeten roepen ons dan op om de moed niet op te geven en ons niet over te geven aan overmacht. Als je dat doet, gebeurt er niets meer. Dan maar beter voor gek versleten worden en de noodlijdende in de ogen zien en werk maken van het lot van de minderbedeelden.

Tegen de keer in blijven proberen te doen wat goed is, dat deed Jezus ook, en het lot van de profeten trof Hem dus ook: Hij werd bij de gekken en dwazen gerekend. Maar hij bleef zijn zaak trouw en nam het risico om afgewezen te worden, hoe waarachtig zijn getuigenis ook was. En Hij wierf medewerkers voor zijn zaak: als eenling kun je niet zoveel. We zullen pas iets kunnen bereiken als we samenwerkingsverbanden smeden, netwerken zeggen we tegenwoordig. Twaalf mannen werft Jezus, evenveel als Israël stammen heeft, om het moeizame en ondankbare profetenwerk op zich te nemen.

Ook als ze uitgezonden worden, werken ze samen: Jezus zendt hen 'twee aan twee' uit. Zo worden ze in het evangelie ook opgesomd: in tweetallen. En ze krijgen meer macht dan welk land in de wereld ook: het vermogen om onzuiverheid uit te bannen. Onzuiverheid in ons handelen, onzuiverheid in ons doen en laten – dat laatste vooral. Drogredenen ontzenuwen. En ze krijgen een bijzonder kenmerk: eenvoud. Zonder zelfs maar de geringste opsmuk dienen ze zich overal aan. Geen voedsel, geen koffers, geen verzekering, geen credit card. Wij zouden ons geen raad weten.

En wat gaan die uitgezonden apostelen dan zeggen, wat wordt hun profetische, hun kritische opdracht? Help mensen met lege handen te leven en niet met krampachtig vasthouden. Help mensen hun geest te verruimen, hun veiligheid op te geven. Help mensen hun moeilijke realiteit onder ogen te zien, de situatie zo als die is, en die niet weg te drukken of weg te redeneren. Roep op tot oprechtheid, streef naar herstel van het geestelijk leven dat vrij maakt. Wees een krachtbron te midden van zoveel dat ontkracht en zinloos maakt.

In deze dagen gaan velen op vakantie; we moeten erbij zeggen dat velen niet op vakantie kunnen. De neerbuigende armoedespiraal moet ons wakker houden, we mogen ons er niet bij neerleggen. Maar we mogen ook niet accepteren dat mensen afgewezen worden om ras, om politieke overtuiging of nationaliteit. We moeten solidair blijven met wie niet heeft waar wij over kunnen beschikken – dat vragen ons de uitgezonden apostelen en profeten die ons vragen dat wij ons bekeren. Ze vragen dat wij als een profeet blijven staan tussen alle tegenstrijdigheden: onafhankelijk, kritisch, inspirerend. Een krachtbron – typisch iemand uit het netwerk van Jezus.

Are you going mad? What is wrong with you? In the time of the prophet Amos, the Jews had this expression: "Are you also with the prophets?" Prophets were not welcome in Israel because they were spreading un-rest. They said out loud what should not be said. There was a lot of social inequality, there was a lot of corruption in Israel - it seems ineradicable. Do we not hear that word to this day, corruption? Social inequality, the gap between rich and poor? These are situations that provoke counter-forces, of prophets, of whistleblowers, of resigning politicians, of crowds of people going out onto the streets. The prophet vehemently opposes what is not good, and you can immediately recognize the true prophets: they only act when something is wrong. Prophets are per se prophets of doom.

The accusation made against Amos is that he would like others to support him. He would, so to speak, receive a social benefit to which he is not entitled. None of that, is the defense of Amos, I provide for my own maintenance. I am independent, I do not live on other people's pockets and I am not a jack-of-all-trades person. I am a well-to-do farmer, but I was taken from behind my animals by God to denounce the fact that the rich of this country are enriching themselves at the expense of the poor of this country. Seer, make you leave,' I hear you say. But I will not keep my mouth shut to you. The case I am standing up for is a fair one.

Today, we must stand up for refugees, especially the political ones. People who were driven out of their homes by bizarre circumstances and who possess nothing more than the benevolence of people who were better off than they. It is not for nothing that we hold a collection for the joy of children who share the uncertainty of their parents in refugee camps, detention centres or centres for asylum seekers. That is what we have to do: to meet the refugee, the foreigner, the poor with a welcome and not with a wall or closed harbours.

To say out loud that you are standing up for refugees is already becoming a dangerous statement. We are attached to the maintenance of ourselves, to our living conditions, but we should not acquiesce in the need that cannot be denied. The problem of refugees is horrific, and there is no denying it. Prophets then call us not to give up courage and not to surrender ourselves to force majeure. If you do that, nothing happens anymore. Better to be worn crazy and to see the needy in the eyes and to work on the fate of the less fortunate.

Against the times keep trying to do what is good, and so did Jesus, and the fate of the prophets also affected him: he was counted among the lunatics and fools. But he remained faithful to his case and took the risk of being rejected, no matter how true his testimony may have been. And he recruited employees for his cause: as a loner you can't do that much. We will only be able to achieve something if we establish partnerships, we say networks nowadays. Twelve men recruits Jesus, as many as Israel has tribes, to take on the difficult and thankless work of prophecy.

They also work together when they are sent out: Jesus sends them 'two by two'. This is how they are listed in the Gospel: in pairs. And they get more power than any other country in the world: the ability to eliminate impurity. Impurity in our actions, impurity in what we fail to do - especially the latter. To refute fallacies. And they get a special feature: simplicity. Without even the slightest embellishment, they are all over the place. No food, no suitcases, no insurance, no credit card. We would not know what to do.

And what will these apostles say, what will be their prophetic, their critical mission? Help people to live empty-handedly and not to cling desperately. Help people broaden their minds and give up safety. Help people face their difficult reality, the situation as it is, and not push it away or reason it away. Call for sincerity, strive for the restoration of the spiritual life that sets you free. Be a source of power in the midst of so much that weakens and makes things meaningless.

In these days, many people go on holiday; we have to say that many people cannot go on holiday. The downward spiral of poverty must keep us awake, we must not accept it. But we cannot accept that people should be rejected for reasons of race, political opinion or nationality either. We must continue to show solidarity with those who do not have what we have at our disposal - that is what the apostles and prophets who have been sent out are asking us to think of and to do. They ask us to remain standing as a prophet between all the contradictions: independent, critical, inspiring. A source of power - typically someone from the network of Jesus.